10963/P

55151

DISSERTATIO MEDICA

AN

PLEURITIDI PHLOGISTICÆ VENÆ-SECTIO.

Quam Deo duce & auſpice Dei-parâ, in auguſtiſſimo Ludovicæo Medico Monſpelienſi, publicis ſubjiciebat diſputationibus

Auctor,

Hyppolitus André Civis Ruthenenſis partitione Aveyron apud Aquitanos, Liberalium Artium Magiſter, & jàmdudùm Medicinæ Alumnus, anno Libertatis ſecundo 1791.

Pro Baccalaureatûs gradu conſequendo.

Prindipiis obſta, ſero Medicina paratur cum mala per longas invaluere moras. *Ovide.*

Nationi,
Legi,
Regi.

MONSPELII,
Ex Typis Josephi-Francisci Tournel, Univerſitatis Medicinæ Typographi, & Bibliopolæ.

M. DCC. XCI,

DILECTISSIMÆ MATRI

NEC-NON

FRATRI CARISSIMO

AD URNAM COLENDIS

Quid mihi dulcius ? Quid jucundius ? Quam veſtris ſub auſpiciis in lucem edere prima hæc laborum in Medicina redimenta quæ

Amor vovet amori

Reverentiæ offert virtuti

Gratus animus rependit benevolentiæ ;

HYPPOLITUS ANDRÉ.

LIBRARY

Dabam Monſpelii , die 11 Januarii 1791.

DISSERTATIO MEDICA

A N

PLEURITIDI PHLOGISTICÆ VENÆSECTIO.

Sedes morbi.

NEMINEM fugit plurimùm anteponendam eſſe morbi deſcriptionem ejus definitioni. Illud nos edocent *Hippocrates*, *Aretæus*, *Lomnius*, *Sydenham*, *Stool* aliique plurimi, qui morbos ſemper deſcripſerunt. Aliundè eò magis valet circà pleuritidem deſcriptio, quò ex ſede morbi partìm deſumatur definitio; porrò de illo objecto diſſentiunt adhuc Auctores; licèt tamen plevram, inflammationis capacem, judicemus, teſtantibus aperturis cadaverum pleuriticorum à *Swietenio*, *Morgagnio*, *Lieu-*

taudio, *Haënio*, *Stoolio* tentatis : undè cogitandum juxtà nos, *Servii*, *Hoffmani* & *Trilleri* obſervatis, rarò inflammatione ſolam corripi plevram, ſalvis pulmonibus; idcircò, cur pleuritis ſicca, ſedens juxtà *Stool* in plevrâ propriè dictâ, obſervatione quotidianâ non commonſtratur. Concludendum igitur in errorem verſari omnes, qui ſemper in plevrâ, aut muſculis intercoſtalibus aut membrana adipoſa collocari pleuritidem, ſimul & etiam qui in pulmonibus ſolummodò affectionem jacere contendunt. Veritatem attigiſſe ſolus mihi videtur *Morgagni*, quandoque in plevrâ, quandoque in muſculis intercoſtalibus, quandoque in pulmonibus, quandoque in plurimis harumce partium, quandoque in cunctis, inflammationem, vigere, opinans.

Deſcriptio morbi.

Pleuritis vera, ſeu phlogiſtica, duo ſymptomatum genera nobis offert; alia, quæ ſpectant ſtatum formalem inflammatorium; alia febrem concomitantem.

Si ad priora attendamus, obſervabimus præprimis quamdam tenſionem ſpaſmodicam in pectore, poſteà dolorem in regïone mamillarum pungitivum, unum vel utrumque latus afficientem, plus mtnuſve intenſum, animam intercipientem, quandoque ad claviculas deorſumque ſeſe extendentem : vigent etiam reſpiratio difficilis, anheloſa, tuſſis ſicca, moleſta; plurimùmque ſanguinolenta, &c- &c.

Si ad poſteriora; cuncta deteguntur diatheſcos

phlogiſticæ ſymptomata. A refrigeratione orditur; ſequitur calor aſſiduus, attactu non auctus, veluti in morbis bilioſis, verùm mitior, pulſus peni, fortes, duri, accelerati; facies rubra, vultuoſa; oculorum ſplendor; lingua albida aut prærubra; oris & labiorum ſiccitas; ſitis, cephalalgia, dolor lumborum; alvus nulla aut rara & reſiccata; urinæ parvæ, flammeæ; febris uno tenore pergens, veſperi noctuque parumper acuta, ſine frigore, donec circà auroram modicè miteſcat; cutis ſicca, ſudores nulli, &c. Talia apparent ſymptomata in primo & ſecundo ſtadiis, ſtatum irritationis efformantibus.

Ubi autem ad tertium ſtadium pervenit morbus, tunc temporis ad ejus ſolutionem vergit- Aliæ veluti inflammationes ſolvitur pleuritis reſolutione, ſuppuratione, skirro, & gangræna juxtà nonnullos, quod rejicitur à merit. Proſ. *Vigarous.*

Ad reſolutionem tribui merentur ſudores, hæmorrhagiæ, urinæ ſaturatæ ac copioſæ, quæ ſub primis diebus morbum aliquandò ſolvunt. Terminatur autem plerumque pleuritis expectoratione. Iſta in criſi, mucoſa, albida, conſiſtentia & abundantia ſiunt ſputa, quæ criſim mali ominis prænuntiant juxtà *Hippocratem* ſi tenuia, æruginoſa, virida, nigraque reſpuat æger. Metaſtaſibus etiam ad articulos materiei coctæ & ad glandulas aliquandò ſolvitur pleuritis. Supurationis ortum indicabunt dolor ardens ad loca inflammata, lento gradu procedens, nec-non febris ipſamet (criſi quâcumque abſeute) longiùs protractâ & lentâ factâ, ut etiam horripilationes ac ſputa purulenta. In skirrum ver-

ſatur ſolutio, ſi calidis aut nimirùm evacuantibus remediis morbus fuerit debellatus; ſi moderatâ febre, & manente impeditâ reſpiratione ac tuſſiculâ, accedat totius corporis tabes.

Deniquè ſigna quæ denotant converſionem ex acutâ ad chronicam, tùm à ſputis, tùm à febre & aliis fontibus, ab *Stool*, *Lorry* apprimè enarratis, apparent.

Deniquè in ſenſu Auctorum qui admittunt ſolutionem in gangrænam, prænuntiatur illa terminatio diſparitione ſubitaneâ doloris, ſuprà modum acuti; ſymptomatibus, quæ cordis cerebri affectionem ſecundariam patefaciunt; ſputis nigris, fætidis, tenuibus; ſputatione ſanguinis nigri ac picæi; horripilationibus vagis; pulſu parvo, debili, &c.

Cauſæ morbi.

Triplicem cauſarum agnoſcimus ordinem, cauſas nimirùm prædiſponentes, occaſionales & proximas, de utroque ordine nonnulla, ad pleuritidem relativa, proferamus.

Exiſtunt duæ claſſes cauſarum prædiſpouentium, alia ſpectans ſtatum formalem, alia ſtatum materialem aut phlogiſticum. Cauſæ prioris claſſis eæ ſunt quæ in plevrâ aut pulmonibus talem ſtatum inducunt, ut organa ad inflammationem diſponant. Sic oppreſſio frequens pectoris à curſu & equitatione procedens; ſic inſtrumenta quæ inſufflationem expoſcunt; ſic artes aliæ, actionem continuam in organis reſpirationis expetentes; ſic debilitas nativa

pectoris; debilitas organica à præcedentibus affectionibus pectoris producta; debilitas ſympatica, &c. Cauſæ claſſis poſterioris eæ ſunt quæ diſponunt ad diatheſim phlogiſticam, & illius diatheſeos ſuſceptibilitatem, ſi ita loqui fas ſit, ponunt. Sic temperamentum plethoricum; ætas juvenilis; ſuppreſſio evacuationum ſeanguniinearum, &c.

Cauſæ occaſionales, eæ nimirùm, quæ corripientes corpus jam diſpoſitum, cauſam proximam ſeu efficientem cum causâ prædiſponente generant, ſunt frigus ſiccum, potus frigidi corpore calente; conſtitutio aëris epidemica; genio occulto agens, abuſus liquorum ardentium, pectoris concuſſiones, ictus, caſus, &c. &c.

Cauſam proximam duplici ſub aſpectu conſiderabimus, vel relativè ad inflammationem, quæ, vigens in plevrâ aut pulmonibus, aut muſculis intercoſtalibus, morbum facit pleureticum, vel relativè ad cauſam materialem inflammationis, undè generatur febris concomitans phlogiſ., quocumque ſub aſpectu non conſentiunt Auctores. Aſt in priori ſenſu probabilior mihi videtur opinio, motus vitalis exceſſum in parte affectâ reponens propter ſpinam inflammatoriam *Helmontii*, undè generantur textus cellularis & vaſorum infarctus; oriuntur calor, dolor, rubor & pulſatio; novumque efficitur vitalitatis & ſenſibilitatis centrum. Verùm minus patet natura cauſæ materialis diatheſeos phlogiſticæ. Si Auctoribus conſulamus, diſſenſum invenimus. Varias proponunt opiniones, obſervationibus ac experimentis ſuffultas *Boërhaave*, *Hewſon*, *Krauſſ*, *Moſcati*, *Pringle*;

undè ſapientiùs opinamus, pro concluſionem tenere; cauſam materialem diatheſeos phlogiſticæ vigere in alteratione propriâ ſanguinis, adhuc verò ſimiliter ignotâ, & quæ, ad producenda morboſa ſymptomatica, cauſam expetit formalem, vigentem in ſenſibilitate individuali, nec-non relativâ organorum debilitate, quâ hoc præ illud afficitur organum & quæ diverſitatem faciei morborum conſtituit.

De venæ ſectione in morbo.

Hiſce poſitis, nemo quin pereipiat, quantum ad ſanationem conducere debet venæ ſectio. Quodnam enim remedium, ad vires nimis intenſas infringendas ac debilitandas, ad motum ſanguiferum effrenatum, ſedandum, ad calorem mitigandum, ad plethoram imminuendam, ad infarctus voſorum præpediendos, ad fluxiones ſanguineas revellendas, demùm ad ſymptomata pleuritica pacanda, venæ ſectione magis opportunum? De illius remedii dotibus ſolus dubium movet *Helmontius*; aſt & *Trilleri* argumentis & quotidianæ obſervationi, quâ conſtat, prætermiſsâ venæ ſectioue, ad ſolutionem peſſimam vergere, aut ſaltem ſub cruditatis ſtadio diù & crudeliter vigere morbum, reſpondeant *Helmontii* fautores. Itaque quandonam, quonam ex vaſe & quotiès ſanguis mittendus eſt, inquiramus.

Ut primum ſolvamus problema, ſtadia irritationis & coctionis neceſſario ponderanda ſunt. In priori, ex ſymptomatum ſimultaneïtate, non autem ex unico ſymptomate, irritationem plus minuſve in-

tenſam denotantium, deſumenda eſt indicatio: in poſteriori, quidquid vires naturæ infirmare & operationem ejus turbare queit, pernicioſum judicat *Hippocrates*. Attentè notandum, non à dierum numero, nec ab illis criticis dictis, qui non raro mendaces obſervantur, ſed à majori vel minori ſymptomatum prioris ſtadii longævitate, irritationis præſentiam aut ſolutionem judicari debere: ſic, adhuc vigente irritatione, ſub quinto, ſeptimo, octavo & decimo die feliciter, ſi remedium illud ſymptomata petant, ſecari venam, probant cutationes ſexcentæ.

Semper in pleuritide ſanguinis detractio revulſiva eſt tentanda ſub primo invaſionis inſtanti, ita ut nullum effectum revulſivum habeat illud remedium, jam peractâ congeſtione repetenda eſt ſaphenæ ſectio, quos uſque in pectore fluxus humorum quamdam fixitatem habeat. Snb illâ hypotheſi aperiatur vena brachii, ad plethoram pectoris imminuendam, multô magis idonea. Demùm, congeſtione penitùs factâ, tententur evacuationes ſanguineæ locales, ope ſeu hirudinum, ſeu cucurbitularum ſcarificatarum.

Leges, juxtà quas ſanguinis detrahendi quantitas venit determinanda, nimis individuales ſunt, ut pondus illius fluidi emittendi pronuntiari poſſit. Veros autem & ſapientes tantùm clinicos judicamus, qui, venam ſecando, vires ſufficientes ſervant, ut morbus à naturâ debellari queat. Notandum tamen quod in primâ venæ ſectione, & nullâ vigente contraindicatione, plenâ manu ſanguis detrahi debeat. Operatio illa ſecundùm ſymptomatum ferocitatem

& ægri vires plus minuſve impoſterùm repetenda eſt. Verùm autem ex præſentiâ aut quantitate cruſtæ lardaceæ, *Coëna* dictœ, in ſanguine emiſſo repertæ, tantummodò ſeſe gerere non debet Medicus; circumſtantia illa, ſicuti unum ex ſymptomatibus, conſideranda eſt. Verùm non ex unico ſymptomate, ſed ex ſymptomatum ſimultaneïtate, agendum. Reipsà 1°. in pleuritide rheumaticâ ſæpiſſimè eam detexit *Stool*; 2°. viget etiam coëna in inflammationibus pleuriticis à fomite gaſtrico procedentibus; 3°. in ſtatu ſanitatis quandoque cruſta illa in ſanguine reperitur; 4°. juxtà *Pringlii* obſervata ſanguis emiſſus, denſitate phlogiſticâ donatus, cæteris paribus, non æqualiter juvat pleuriticos & dyſentericos; 5°. denſitas phlogiſtica non eſt in ratione directâ periculi; 6°. ſæpiſſimè plures poſt venæ ſectiones ſolummodò apparet coëna illa, quamvis à pluribus diebus vigeat inflammatio. Plurima alia, in operibus *Sydenhamii*, *Haënii*, D. *Delamure* explanata, objici poſſunt. Sufficiunt jam in iſtâ diſſertatiunculâ expoſita, ut pro concluſione teneamus, *conducere in pleuritide verâ ſeu phlogiſticâ venæ ſectionem.*

FINIS.

ARGUMENTABUNTUR

ILLUSTRISSIMI PROFESSORES REGII.

D. PAULUS-JOSEPHUS BARTHEZ, *Univerſitatis Cancellarius.*

D. GASPARDUS-JOANNES RENÉ, *Decanus.*

D. ANTONIUS GOUAN, *Pro-Decanus.*

D. FRANCISCUS BROUSSONET.

D. FRANCISCUS VIGAROUS.

D. HENRICUS-LUDOVICUS BRUN.

D. HENRICUS FOUQUET.

D.